



HPV: leren uit 10 jaar vaccineren

Tien jaar geleden kwam het eerste HPV-vaccin op de markt dat vrouwen tegen baarmoederhalskanker moet beschermen. Wat leren die tien jaar vaccineren ons?

Sinds 2011 krijgen meisjes in Vlaanderen systematisch het vaccin tegen het humaan papillomavirus (HPV) als ze in het eerste jaar secundair onderwijs zitten. Vandaag zijn meer dan 80% van de jonge vrouwen uit de doelgroep gevaccineerd. Daarmee behoort Vlaanderen wereldwijd tot de koplopers.

Het is nog te vroeg om de langetermijneffecten in onze regio te meten, maar uit het buitenland is

er wel cijfermateriaal voorhanden. Bij vrouwen die in 2007 de eerste vaccins kregen, daalde het aantal afwijkende uitstrijkjes met 60 tot 70%. Als we nog eens tien jaar verder zijn, zal logischerwijs ook het aantal gevallen van baarmoederhalskanker afnemen.

Wat is HPV?

HPV, het humaan papillomavirus, is een uiterst besmettelijk, seksueel overdraagbaar virus. In de meeste gevallen ruimt het lichaam het



virus zelf op, zoals het dat doet met een verkoudheid. Maar soms blijft het in het lichaam sluimeren en kan het zich verder ontwikkelen. De weg van een HPV-besmetting naar kanker is een proces dat tientallen jaren kan duren en bovendien alle kanten uit kan. Meestal verdwijnt een HPV-besmetting vanzelf, soms evolueert ze naar gezwellen die ongevaarlijk zijn. Maar soms groeien die gezwellen uit tot kwaadaardige kankers. 1% van de vrouwen die

drager zijn van HPV, ontwikkelt baarmoederhalskanker. Elke twee minuten sterft ergens ter wereld een vrouw aan die kanker, vooral in regio's zonder screening en vaccinatieprogramma's.

Hoog-risico HPV's

HPV kent meer dan 100 varianten die met een cijfer worden aangeduid. Types 16 en 18 zijn de belangrijkste HPV's in verband met baarmoederhalskanker. Tegen die twee types beschermen de vaccins

Cervarix en Gardasil. Een recenter en completer vaccin, Gardasil 9, biedt niet alleen bescherming tegen types 16 en 18, maar ook tegen minder voorkomende varianten 31, 33, 45 én tegen types 6 en 11 die genitale wratten veroorzaken.

Prikken op school

Binnen het vaccinatieschema van de Vlaamse overheid worden meisjes van het eerste jaar secundair ingeënt met Cervarix. Al ziet het er naar uit dat de overheid binnenkort de overstap maakt naar Gardasil 9 dat een bredere bescherming biedt. Het is belangrijk om jonge meisjes voor het eerste seksueel contact te vaccineren, nog voor ze een besmetting kunnen oplopen. Bovendien werkt een vaccin het best op jonge leeftijd, omdat het afweersysteem dan het sterkst reageert.

En de jongens?

Mannen lopen vanzelfsprekend geen risico op baarmoederhalskanker. Toch gaf de Hoge Gezondheidsraad in september 2017 het advies om ook jongens op te nemen in het vaccinatieschema. Zij hebben een even groot aandeel in de verspreiding van het virus. Bovendien kan HPV in uitzonderlijke gevallen ook bij hen kanker veroorzaken. Het gaat dan om uiterst zeldzame

kankers: aan penis of anus, of in hoofd- of halsstreek. Of de effectiviteit van die maatregel de meerkost kan verantwoorden, staat nu ter discussie.

Volwassenen vaccineren

Een vrouw van middelbare leeftijd zonder afwijkende uitstrijkjes, heeft naar alle waarschijnlijkheid een aantal HPV-besmettingen overwonnen. Haar lichaam heeft zich reeds weerbaar getoond tegen het virus. Toch heeft ook dan vaccineren nog zin. Wie ouder wordt, maakt minder antistoffen aan tegen virussen. Bovendien kan een slapende besmetting ook na pakweg vijftien jaar nog actief worden. En bij elke nieuwe partner is er ook steeds het risico op een nieuwe besmetting.

Hoeveel kost het?

Voor meisjes die de vaccinatie via het CLB (Centrum voor Leerlingenbegeleiding) krijgen, is de behandeling gratis. Meisjes tussen 12 en 18 jaar die zich door de huisarts laten vaccineren – met Cervarix of een ander vaccin – krijgen de behandeling gedeeltelijk terugbetaald. Volwassenen en jongens betalen de volledige prijs. Gardasil 9, het meest complete vaccin, kost 130,22 euro per dosis. In de leeftijdscategorie 12 tot 15 jaar volstaan twee prikken; wie ouder is, heeft er drie nodig om de behandeling compleet te maken. ©